

1.3.2 Krátkodobé finančné výpomoci

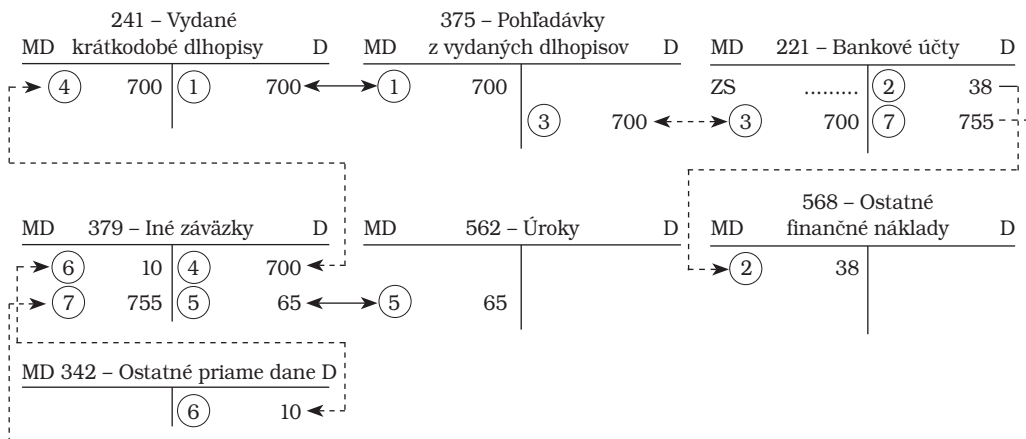
Krátkodobé finančné výpomoci sa účtujú v účtovej skupine 24 – Iné krátkodobé finančné výpomoci, a to na týchto účtoch:

241 – Vydané krátkodobé dlhopisy – ak ide o záväzky účtovnej jednotky súvisiace s emitovaním krátkodobých dlhopisov alebo na základe vystavených hypotekárnych záložných listov,

249 – Ostatné krátkodobé finančné výpomoci – ak ide napr. o pôžičky (výpomoci) od iných podnikateľských subjektov, t. j. nie od komerčnej banky (v takom prípade sa účtovalo na účte 231 – Krátkodobé bankové úvery).

Na účte 241 – Vydané krátkodobé dlhopisy sa účtujú krátkodobé dlhopisy s dobou splatnosti do jedného roka vrátane (dlhodobé dlhopisy budeme účtovať na účte 473 – Vydané dlhopisy v časti 2.9.3). Emitent (vystaviteľ) dlhopisov touto činnosťou spravidla poveruje komerčnú banku, ktorej uhradí úroky a náklady s tým spojené.

Schéma účtovania vydaných krátkodobých dlhopisov (v tis. €)

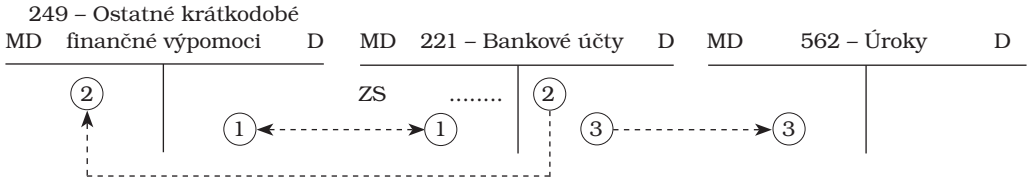
Legenda:

		tis. €	MD	D
1.	ID Emisia krátkodobých dlhopisov prostredníctvom banky (vznik krátkodobého záväzku, vznik pohľadávky z vydaných dlhopisov)	700	375	241
2.	VBÚ Úhrada nákladov spojených s emisiou krátkodobých dlhopisov	38	568	221
3.	VBÚ Predaj všetkých vydaných dlhopisov (klienti nakúpili vydané dlhopisy, ktoré budú splatné až neskôr)	700	221	375
4.	ID Predloženie (po uplynutí lehoty splatnosti) splatných dlhopisov na úhradu (vznik záväzku voči klientom a zrušenie vydaných krátkodobých dlhopisov)	700	241	379
5.	ID Vznik záväzku voči klientom z titulu debetných úrokov zo splatných vydaných dlhopisov	65	562	379
6.	ID Zaučtovanie zrážky dane z úrokov (zníženie záväzku voči klientom)	10	379	342
7.	VBÚ Vyplatenie splatných dlhopisov v celkovej sume (700 + 65 – 10)	755	379	221

➤ **Riešte úlohu 1/12 v pracovnej časti.**

Ku krátkodobým finančným záväzkom patria aj pôžičky (výpomoci) medzi podnikateľskými subjektmi navzájom. Účtujú sa na účte **249 – Ostatné krátkodobé finančné výpomoci**. Tieto výpomoci sa poskytujú na základe zmluvy, prípadne účtovnou jednotkou vystavených cenných papierov (s výnimkou krátkodobých dlhopisov, ktoré sa účtujú na účte 241). Ide napríklad o vystavené hypotekárne záložné listy, komerčné papiere.

Schéma účtovania krátkodobých finančných výpomocí

Legenda:

	MD	D
1. VBÚ Prijatá finančná výpomoc (pôžička) od iného podnikateľského subjektu – na bankový účet	221	249
2. VBÚ Splácanie finančnej výpomoci z bankového účtu	249	221
3. VBÚ Úhrada dohodnutých úrokov za poskytnutú výpomoc	562	221

Zhrnutie:

- 1. **Bežné bankové úvery** sa účtujú na účtoch
 - 231 – Krátkodobé bankové úvery – poskytnuté bankou so splatnosťou do 1 roka vrátane,
 - 232 – Eskontné úvery – poskytnuté na základe eskontovaných zmeniek v banke.
- 2. **Krátkodobé finančné výpomoci** sa účtujú na účtoch
 - 241 – Vydané krátkodobé dlhopisy – na základe krátkodobých vydaných dlhopisov alebo vystavených hypotekárnych záložných listov,
 - 249 – Ostatné krátkodobé finančné výpomoci – pôžičky od iných podnikateľských subjektov (nie banky).

► Riešte úlohu 1/13 a TEST 1/2 v pracovnej časti.

1.4 ÚČTOVANIE O KRÁTKODOBOM FINANČNOM MAJETKU

O krátkodobom finančnom majetku sa účtuje v účtovej skupine 25 – Krátkodobý finančný majetok, kde sa nachádzajú tieto účty:

- 251 – Majetkové cenné papiere na obchodovanie,
- 252 – Vlastné akcie a vlastné obchodné podiely,
- 253 – Dlhové cenné papiere na obchodovanie,
- 255 – Vlastné dlhopisy,

2.2.2 Zmenkové pohľadávky a záväzky

V predchádzajúcej časti ste si určite všimli, že inkaso pohľadávky alebo úhrada záväzku sa realizovali buď v hotovosti, alebo z bankového účtu. Okrem toho však v hospodárskej praxi existujú aj ďalšie spôsoby úhrady vzájomných pohľadávok a záväzkov, ako napríklad:

- z poskytnutého krátkodobého alebo dlhodobého úveru,
- emitovaním krátkodobých alebo dlhodobých dlhopisov,
- prostredníctvom krátkodobej finančnej výpomoci,
- zmenkou,
- a iné.

V tejto časti sa budeme venovať modernému spôsobu vzájomného vyrovnávania v obchodných vzťahoch – prostredníctvom zmenky.

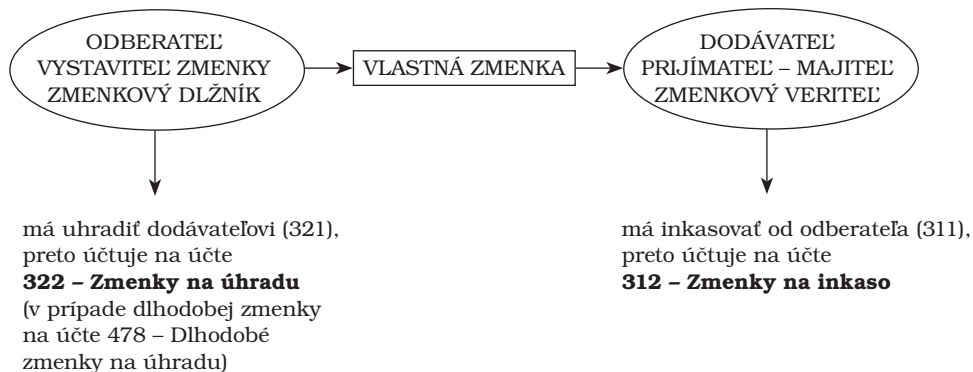
Zmenka je cenný papier úverového charakteru, ktorým sa vystaviteľ (pri vlastnej zmenke) alebo zmenkovník (pri cudzej zmenke) zaväzuje, že v stanovenej lehote (na zmenke uvedenej) zaplatí majiteľovi zmenky, t. j. tomu, kto ju predloží na inkaso, nominálnu hodnotu (nominále) zmenky.

Zmenky sa oceňujú v menovitej hodnote, t. j. v zmenkovej sume podľa zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch. Menovitá hodnota zmenky sa skladá z dvoch súm:

- zo sumy, ktorá je uvedená na faktúre odberateľovi alebo inému dlžníkovi,
- zo zmenkového úroku (diskontu), ktorý musí zaplatiť odberateľ dodávateľovi, resp. inému veriteľovi za to, že bol ochotný počkať s úhradou faktúry alebo iného záväzku (t. j. že ho dočasne úveruje).

Diskont (zmenkový úrok) ako rozdiel medzi menovitou hodnotou zmenky a výškou obchodnej pohľadávky alebo záväzku sa účtuje u odberateľa (dlžníka) na nákladovom účte 562 – Úroky a u dodávateľa (veriteľa) na výnosovom účte 662 – Úroky.

Predpokladajme, že odberateľ, t. j. dlžník (ako vystaviteľ vlastnej zmenky), sa dohodol s dodávateľom (ako veriteľom, resp. remitentom) na úhrade a inkase vzájomných obchodných vzťahov formou zmenky. Vzájomné vzťahy medzi nimi v súvislosti s vystavenou zmenkou znázorňuje schéma:

Ako vidíme zo schémy, vystavením zmenky na úhradu a prijatím zmenky na inkaso sa jednoduchý záväzok a pohľadávka z obchodného vzťahu mení na **zmenkový záväzok** a **zmenkovú pohľadávku**.

Majiteľ zmenky (zmenkový veriteľ – remitent) má pritom tri možnosti:

- nechá si zmenku do lehoty jej splatnosti a v tomto čase ju predloží vystaviteľovi (pri vlastnej zmenke), resp. zmenkovníkovi (pri cudzej zmenke) na inkaso,

2 ZÚČTOVACIE VZŤAHY

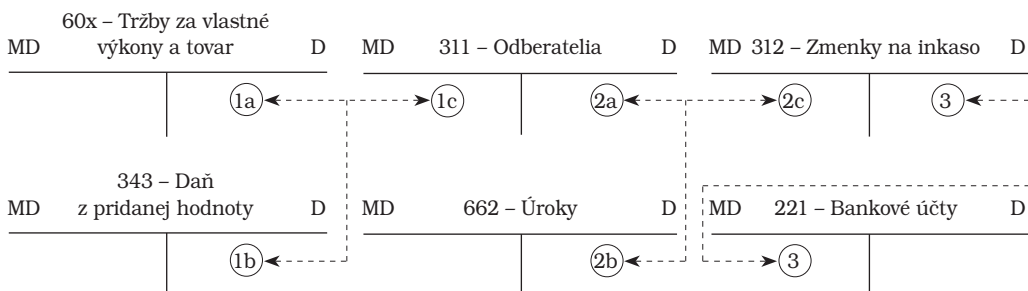
2. predloží zmenku na eskont (t. j. predaj zmenky ako cenného papiera) banke pred lehotou splatnosti zmenky, čím získa od banky eskontný úver (o eskontných úveroch sme účtovali aj v časti 1.3.1),

3. použije zmenku (zmenku na inkaso) na úhradu svojich záväzkov voči svojim veriteľom indosamentom. Indosament je písomný prevod zmenky na ďalšieho majiteľa, ktorý sa uvádza na rube zmenky.

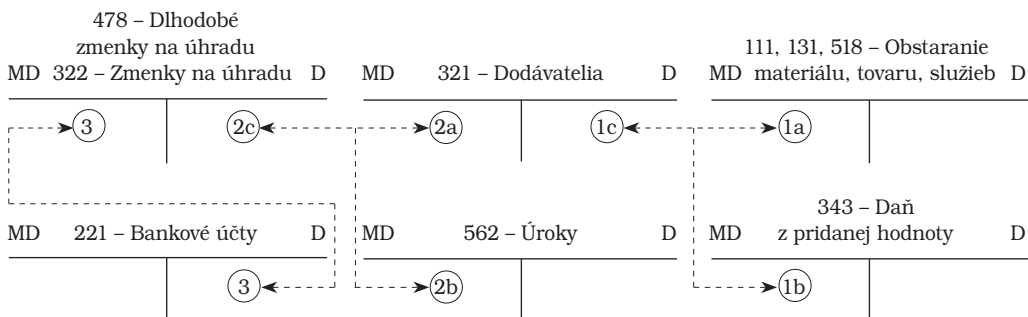
Tri možnosti účtovania sú znázornené v schémach:

1. Účtovanie zmeniek na inkaso a zmeniek na úhradu pri čakaní na lehotu splatnosti

ZMENKY NA INKASO

ZMENKY NA ÚHRADU

Legenda:

- PFA (VFA) Faktúra za dodávku materiálu, tovaru, služieb:
 - cena výrobkov, tovarov, služieb
 - DPH
 - celková suma faktúry
- ZNU (ZNI) Úhrada faktúry zmenkou (krátkodobou alebo dlhodobou):
 - suma faktúry
 - zmenkový úrok (diskont)
 - nominálne zmenky
- VBÚ (VBÚ) Úhrada (inkaso) zmenky v deň jej splatnosti .

ZNU		ZNI	
MD	D	MD	D
131	–	–	60x
343	–	–	343
–	321	311	–
321	–	–	311
562	–	–	662
–	322 (478)	312	–
322 (478)	221	221	312

Účtovanie vo verejnej obchodnej spoločnosti (v. o. s.) a v komanditnej spoločnosti (k. s.) vo vzťahu ku komplementárom

MD 221 – Bankové účty		D 364 – Závazky voči spoločníkom a členom MD pri rozdeľovaní zisku		D 596 – Prevod podielov MD na VH spoločníkom	
ZS	②	②	①	①

Legenda:

		MD	D
1. ID	Prevod nezdaneného zisku spoločníkom vo v. o. s., resp. komplementárom v k. s.	596	364
2. VBÚ	Úhrada záväzku z bankového účtu	364	221

Zapamätajte si, že odlišnosť účtovania pohľadávok a záväzkov súvisiacich s rozdeľní zisku, resp. úhradou straty vyplýva z toho, že **spoločníci vo v. o. s. a komplementári v k. s.** sú jednotlivými platiteľmi dane z príjmov, a preto **ich podiel na zisku podlieha zdaneniu daňou z príjmov až po rozdelení**. Výsledok hospodárenia sa v tomto prípade rozdeľuje ešte pred zdanením.

2.6.4 Pohľadávky a záväzky voči účastníkom združenia

Zúčtovacie vzťahy medzi účastníkmi združenia sa účtujú na účtoch 358 – Pohľadávky voči účastníkom združenia a 368 – Záväzky voči účastníkom združenia, a to za predpokladu, že podľa zmluvy o združení z tohto titulu:

- nevzniká samostatná právnická osoba,
- nie je určený (poverený) jeden z účastníkov ako správca združenia.

Z toho vyplýva, že čo je pre jedného účastníka združenia pohľadávka, je pre iného účastníka záväzok a naopak. Zostatky na týchto účtoch musia pri účtovnej uzávierke odsúhlasíť všetci účastníci združenia.

Účtovanie u účastníka združenia, ktorý poskytuje pôžičku

MD 221 – Bankové účty		D 358 – Pohľadávky voči účastníkom združenia	
ZS	①a	②a

Účtovanie u účastníka združenia, ktorý prijíma pôžičku

D 368 – Záväzky voči účastníkom združenia		MD 221 – Bankové účty	
ZS	②b	①b

Legenda:

		MD	D
1. ID	Účtovanie o pôžičke v združení:		
	a) vznik pohľadávky u účastníka, ktorý poskytuje pôžičku.	358	221
	b) vznik záväzku u účastníka, ktorý pôžičku prijal	221	368
2. VBÚ	Splácanie pôžičky:		
	a) u účastníka, ktorý inkasuje splácanie pôžičky.	221	358
	b) u účastníka, ktorý pôžičku uhradza (spláca)	368	221

2.6.5 Pohľadávky a záväzky pri upisovaní vlastného imania

Na sledovanie upisovaných, ale ešte nesplatených akcií akcionárov v a. s. alebo vkladov spoločníkov iných obchodných spoločností, prípadne družstva, je určený účet **353 – Pohľadávky za upísané vlastné imanie**. Účtovanie na tomto účte sa vysvetľuje v časti 6.2.

V prípade, že účtovná jednotka je akcionárom inej akciovej spoločnosti, resp. spoločníkom inej obchodnej spoločnosti, môžu jej vzniknúť záväzky súvisiace s časovým posunom medzi upísaním akcií, dočasných listov alebo vkladov a ich splatením. Takto vzniknutý záväzok sa účtuje na účte **367 – Záväzky z upísaných nesplatených cenných papierov a vkladov**.

Schéma účtovania na účte 367 – Záväzky z upísaných nesplatených cenných papierov a vkladov

MD 221 – Bankové účty		D 367 – Záväzky z upísaných nesplatených cenných papierov a vkladov		D 062 – Podielové cenné papiere a podiely v spoločnosti	
ZS
		②	②	①	①

Legenda:

		MD	D
1. ID	Vznik záväzku účtovnej jednotky za prevzaté a nesplatené akcie, dočasné listy alebo vklady s podstatným vplyvom	062	367
2. VBÚ	Úhrada záväzku z upísaných nesplatených cenných papierov a vkladov z bankového účtu	367	221

► Riešte úlohu 2/36 v pracovnej časti.

2.7 Iné pohľadávky a iné záväzky

Iné pohľadávky a iné záväzky sa účtujú na týchto účtoch:

- 371 – Pohľadávky z predaja podniku,
- 372 – Záväzky z kúpy podniku,
- 373 – Pohľadávky a záväzky z pevných termínových operácií,
- 374 – Pohľadávky z nájmu,
- 375 – Pohľadávky z vydaných dlhopisov,
- 376 – Nakúpené opcie,
- 377 – Predané opcie,
- 378 – Iné pohľadávky,
- 379 – Iné záväzky.

Na účtoch **371 – Pohľadávky z predaja podniku** a **372 – Záväzky z kúpy podniku** sa účtujú vzájomné zúčtovacie vzťahy medzi predávajúcim a kupujúcim pri predaji a kúpe podniku alebo jeho časti.

		€	MD	D
4. ID	a) Obstarávacia cena darovaného materiálu	1 000,-	-	112
	b) Dlžná DPH 20 %	200,-	-	343
	c) Hodnota daru	1 200,-	543	-
5. IZ	Manká a škody na materiáli nad normu prirodzených úbytkov:			
	a) obstarávacia cena	2 000,-	-	112
	b) dlžná DPH 20 %	400,-	-	343
	c) spolu manká a škody	2 400,-	549*	-

► Riešte úlohu 3/11 v pracovnej časti.

3.4.4 Výdaj zásob tovaru zo skladu a z predajne

Podobne ako pri účtovaní materiálu, o úbytku tovaru možno hovoriť pri jeho predaji, bezplatnom darovaní, pri jeho výdajoch na reprezentáciu účtovnej jednotky a pri mankách a škodách.

Predaj tovaru sa uskutočňuje **v hotovosti** (cez registračnú pokladnicu), alebo sa odberateľovi vyhotoví **faktúra**. Podnikateľ predáva tovar v cene s daňou z pridanej hodnoty, ale výnosom je predajná cena bez dane z pridanej hodnoty. Daň z pridanej hodnoty získaná z predaja tovaru je časťou prírastku hotovosti alebo pohľadávky voči odberateľom a zároveň záväzkom voči daňovým orgánom. Predaj tovaru v hotovosti je podnikateľ povinný uskutočňovať cez **registračnú pokladnicu**.

Pri predaji tovaru nastáva zníženie zásob v skladoch alebo v predajni vo výške obstarávacej ceny, ktorá sa účtuje ako náklad na účte 504 – Predaný tovar. Rozdiel sumy na účtoch 604 – Tržby za tovar a 504 – Predaný tovar je hrubý výnos podnikateľa (obchodná marža).

Schéma účtovania predaja tovaru – spôsob A

MD	604 – Tržby za tovar	D	MD	211 – Pokladnica 311 – Odberatelia	D
	1a)	200 000,-	1	1c)	240 000,-
MD	343 – Daň z pridanej hodnoty	D			
	1b)	40 000,-			
MD	132 – Tovar na sklade a v predajniach	D	MD	504 – Predaný tovar	D
ZS	180 000,-	2		180 000,-

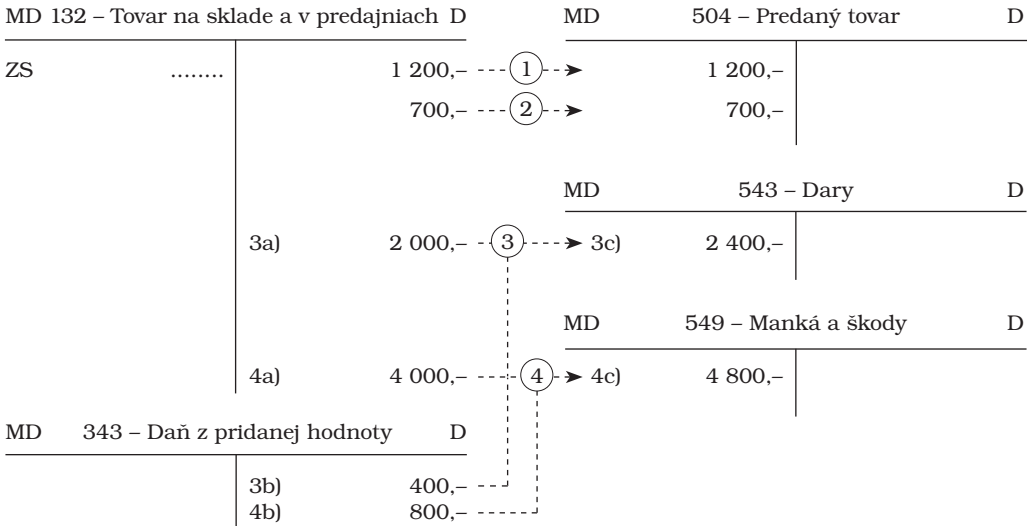
* Od. 01. 01. 2015 sa na účte 549 účtujú aj škody na zásobách spôsobené živelnou pohromou (napr. záplavy).

3 ZÁSObY

Legenda:

		€	MD	D
1.	VFA Príjem podľa registračnej pokladnice a faktúr odberateľom:			
PAR	a) cena predaného tovaru	200 000,-	-	604
	b) DPH 20 %	40 000,-	-	343
	c) príjem spolu	240 000,-	211 (311)	-
2.	VYD Obstarávacia cena predaného tovaru	180 000,-	504	132

Schéma účtovania iných výdajov tovaru zo skladu a z predajne – spôsob A

Legenda:

		€	MD	D
1.	VYD Výdaj tovaru na preskúšanie kvality	1 200,-	504	132
2.	IZ Úbytky tovaru v rámci noriem prirodzeného úbytku	700,-	504	132
3.	ID Tovar darovaný charitatívnej inštitúcii:			
	a) cena tovaru	2 000,-	-	132
	b) DPH 20 %	400,-	-	343
	c) cena s daňou	2 400,-	543	-
4.	ID Manká a škody nad limit prirodzeného úbytku:			
	a) obstarávacia cena.	4 000,-	-	132
	b) DPH 20 %	800,-	-	343
	c) cena s daňou	4 800,-	549	-

V prípade, že účtovná jednotka účtuje zásoby tovaru **spôsobom B**, účtovné prípady súvisiace s výdajom tovaru zo skladu a jeho zaúčtovaním do nákladov sa účtujú už pri nákupe tovaru. Manká a škody prevyšujúce limit prirodzeného úbytku sa počas roka zaúčtujú na farchu účtu 549 – Manká a škody so súvzťažným zápisom v prospech účtu 504 – Predaný tovar.

Aj darované zásoby sa počas roka zaúčtujú na farchu účtu 543 – Dary a v prospech účtu 504 – Predaný tovar.

V prípade darovania tovaru a mánek a škôd sa musí zaúčtovať u platiteľa dane z pridanej hodnoty aj príslušná daňová povinnosť.

Príklad 4/11

RENOS, a. s., bezplatne odovzdáva v reštitúcii príjazdovú cestu Charite. Jej obstarávacía cena bola 53 675 €.

P. č.	ÚD	Text	€	MD	D
1.	ID	Odpis bezplatne odovzdávaného majetku	20 481,-	551	081
2.	ID	Odobzkanie cesty do majetku užívateľa.....	53 675,-	081	021

Účtovanie:

MD	021 – Stavby	D	MD	081 – Oprávky k stavbám	D
ZS	53 675,-	53 675,-	53 675,-	ZS	33 194,- 20 481,-

MD	551 – Odpisy DNM a DHM	D
	20 481,-	

Diagrammatic representation of the accounting entries:

- Entry 2 (53 675,-) is debited to MD 021 and credited to MD 081.
- Entry 1 (20 481,-) is debited to MD 551 and credited to MD 081.

4.4.4 Vyradenie dlhodobého majetku v dôsledku mánk a škôd

Predčasné vyradenie dlhodobého majetku nastane aj v prípade jeho odcudzenia alebo vzniknutej škody, napr. požiarom alebo živelnou pohromou (povodňou, víchricou a pod.).

Škodou na dlhodobom majetku sú aj vynaložené náklady na obstaranie dlhodobého nehmotného a dlhodobého hmotného majetku v prípade zrušenia stavby – ide o tzv. **zmarené investície**.

Tak ako pri iných spôsoboch predčasného vyradenia odpisovaného dlhodobého majetku, aj v prípade manka alebo škody sa musí do nákladov účtovnej jednotky zaúčtovať zostatková cena odcudzeného alebo poškodeného majetku a až potom sa majetok vyradí z účtovníctva.

Neodpisovaný dlhodobý hmotný majetok (umelecké diela, zbierky) vyradený v dôsledku manka a škody sa zaúčtuje priamo ako zníženie majetku, t. j. na farchu účtu 549 – Manká a škody, ak ide o škodu (neodstrániteľné poškodenie alebo zničenie majetku). V ostatných prípadoch na farchu účtu 548 – Ostatné náklady na hospodársku činnosť a v prospech účtov skupiny 03 – Dlhodobý hmotný majetok – neodpisovaný.

V prípade zrušenia prác a pri trvalom zastavení prác súvisiacich s obstaraním dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku sa vynaložené náklady zaúčtujú v prospech účtov účtovnej skupiny 04 podľa druhu dlhodobého majetku.

Príklad 4/12

Vstupná cena odcudzeného počítača je 3 784 €, doterajšie oprávky sú 946 €. Firma nie je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

P. č.	ÚD	Text	€	MD	D
1.	ID	Zaučtovanie zostatkovej ceny odcudzeného počítača	2 838,-	549	082
2.	ID	Vyradenie počítača z evidencie dlhodobého majetku	3 784,-	082	022

Účtovanie:

022 – Samostatné HV			082 – Oprávky k samostatným HV			549 – Manká a škody		
MD	a súboru HV	D	MD	a k súboru HV	D	MD	a škody	D
ZS	3 784,-	3 784,-	(2)	3 784,-	ZS	946,-		
						2 838,-	(1)	2 838,-

► Riešte úlohu 4/20 v pracovnej časti.

4.4.5 Vyradenie dlhodobého majetku preradením z podnikania do osobného užívania

Fyzická osoba – podnikateľ má možnosť vyradiť dlhodobý majetok z podnikania a prevziať ho do osobného užívania. Aj v tomto prípade sa dlhodobý majetok vyradí z podnikania v zostatkovej cene. O zostatkovú cenu majetku preraďovaného do osobného užívania sa **zniži vklad podnikateľa do firmy**. Zníženie vkladu zaučtujeme na strane MD účtu 491 – Vlastné imanie fyzickej osoby – podnikateľa a v prospech účtu oprávok, podľa druhu preraďovaného majetku.

Príklad 4/13

Fyzická osoba – podnikateľ preraďuje z podnikania do osobného užívania garáž, ktorej vstupná (obstarávací) cena je 8 630 €, oprávky ku dňu vyradenia sú 777 €. Podnikateľ je platiteľom DPH.

P. č.	ÚD	Text	€	MD	D
1.	ID	Zníženie vkladu do podnikania o zostatkovú cenu garáže . .	7 853,-	491	081
2.	ID	Daňová povinnosť z hodnoty majetku, ktorý nie je určený na podnikanie (pri obstaraní si uplatnil odpočet dane) 20 %	1 570,60	491	343
3.	ZAV	Vyradenie majetku z podnikania	8 630,-	081	021